

Прогноз

фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин в господарствах області у квітні 2024 року

Зима 2023-2024 року (25.11.2023р. - 01.02.2024р., в південно-східній та південній частинах області 31.12.2023р. - 24.01-01.02.2024р.) характеризувалася підвищеним температурним режимом з опадами у вигляді дощу та снігу, незначним промерзанням ґрунту, нестійким сніговим покривом, густими туманами та вітряною погодою. Тривалість зимового періоду склала для південних та південно-східних районів області 24-31 день, на решті території області – 68 днів, при нормі 88-103.

Середня температура повітря за зимовий період склала в північній та центральній частинах області 1,0° морозу, в південній частині області - 1,6° тепла. Середня декадна температура вище від норми відмічалася протягом усього зимового періоду, лише в першій декаді грудня децю нижче від норми. В період тривалих відлиг (третьа декада грудня та перша декада січня) максимальна температура повітря підвищувалася до 14-18° та 11-16° тепла. Днів з відлигою за зимовий період по області налічувалося в північній частині 41-44 днів, в південній частині – 20-27 днів. Мінімальна температура повітря в грудні знижувалася до 4-10° морозу, в січні до 13-19° морозу, але тривалість цих періодів незначна.

Протягом зимового періоду опади випадали у вигляді дощу, снігу та мокрогосного снігу. Всього за зимовий період в північній частині області випало 88-103 мм, або 112-139% від норми, в південній – 28-39 мм, або 96-108% від норми. Сніговий покрив кілька разів утворювався та руйнувався. Найтриваліший період зберігання снігового покриву відмічався з 8 січня по 31 січня, на півдні області 8-25 січня. Найбільша висота снігового покриву відмічалася 10 січня – 4-12 см. Найбільша глибина промерзання ґрунту в січні досягала 5-17 см. Найбільша висота снігового покриву відмічена в третій декаді грудня (1-9 см). Найбільша глибина промерзання 14-19 см протягом зимового періоду спостерігалася в першій декаді лютого, за слабкої цементації ґрунту, що сприяло поглинанню ґрунтом талих вод під час відлиги.

Стихійних метеорологічних явищ протягом зимового періоду не відмічено. З небезпечних явищ відмічені тумани, вітер, налипання мокрогосного снігу, ожеледиця.

Сталий перехід через 0° в бік підвищення відбувся на переважній частині території області 13 лютого (початок весняного періоду), при багаторічних строках 27.02-04.03.

Такі умови визначили максимально високий рівень перезимівлі шкідливих організмів. Таким чином, наявність на початок вегетації у навколишньому середовищі істотного кількісного запасу зимуючих стадій як шкідливих комах, так і різноманітних хвороб, уможливорює ймовірність, за оптимальних агрокліматичних умов, масового пошкодження та ураження сільськогосподарських рослин.

Багатоїдні шкідники

Мишоподібні гризуни. Агрокліматичні умови зими 2023-2024 рр. сприяли добрій перезимівлі мишоподібних гризунів. Але, незважаючи на це, попередніми обстеженнями сільськогосподарських угідь встановлено зменшення чисельності цих шкідників на 20-60%, пов'язане, вочевидь, з діяльністю хижих тварин та птахів, розмноження яких через обмеження воєнного стану (заборона полювання, нічне бракон'єрство) істотно посилюється.

На посівах озимини на 15-30% обстежених площ нараховується від поодиноких нір до 2 жилих колоній на 1 га, у кожній 1-4 жилих нори. На 30-55% обстежених площ багаторічних трав, садах, неугіддях мишоподібних гризунів виявлялося по 2, максимально 3 ж. колонії на гектарі, у кожній по 3-5 жилих нір. Згідно з даними обстежень, спостерігається низька ймовірність масового поширення та шкідливості гризунів.

Але в разі необхідності за перевищення порогу шкідливості 3-5 жилих колоній/га слід вдаватися до використання дозволених родентицидів (діючі речовини бродіфакум, бромадіолон, флюкумафен) або аміачної води (150-250 г/нору з обов'язковим притоптуванням). Смертність гризунів при застосуванні аміачної води сягає 100%. Завжди актуальними залишаються **біопрепарати** (принади, заражені бактеріями збудника «мишачого тифу», які безпечні для людей та всіх домашніх тварин. Це Бактоцид, с.м., 2-3 г/нору, Родента БІО, з.п., 1-2 кг/га) або препарати Бактеронцид гель та Раттер, р., які призначені для самостійного виготовлення принад в нормі 1 л/10 кг принади.

Погодні умови березня з підвищеними температурами сприяли переміщенню ґрунтових шкідників у верхні шари ґрунту. За наявного перебігу агрокліматичних умов (посушлива жарка погода) підвищеної небезпеки слід очікувати від **несправжніх дротяників**, в осередках – личинок **хрущів**, у той час як **дротяники** мігруватимуть в нижчі шари ґрунту та істотно не шкодитимуть.

Дотримання високої культури землеробства (сівозміна, луцення стерні, зяблева оранка, сівба в оптимальні строки, внесення добрив, міжрядні обробки, знищення бур'янів, використання аміачної води в нормі 500 л/га на глибину 12-14 см) істотно обмежують чисельність ґрунтових шкідників. Погіршують умови живлення та розвитку шкідників посіви бобових, льону, гречки, проса. Ефективно обмежує чисельність шкідників міжрядний обробіток просапних культур, якщо він співпадає з найвразливішими стадіями розвитку (яйця, личинки

та лялечки). Висів проміжних культур (суміш озимої свиріпи з озимим житом, редька олійна) після багаторічних трав та пізноосіння оранка за умов переходу температури через 0°C уможливають загибель 50-70% популяції дротяників.

Якщо встановлена щільність дротяників та несправжніх дротяників перевищує 20 екз./м², за 2-3 тижні до сівби кукурудзи або висадки розсади овочів доцільно використовувати принадні посіви вівса або жита насінням, обробленим інсектицидними протруйниками (Вітакс, ТН, 2,5 л/т, Гаучо Ево 275FS, ТН, 2 л/т, Командор Гранд, ТН, 0,3-0,6 л/т). Норма висіву такого насіння 20-25 кг/га.

Насіння цукрових буряків, сояшинику, кукурудзи ефективно захищає обробка його інсектицидами або комбінованими препаратами за типом інкрустації. На насінневих заводах насіння обробляють Вофатоксом, КС, Гаучо, з.п., Космосом 250, ТН, Круїзером 350FS, ТН, Круїзером Форс Маїс 280FS, ТН, Мундусом 380FS, ТН, Форсом Зеа 280FS, ТН, іншими. На площах під цукрові буряки та сояшиник за чисельності ґрунтових шкідників, яка у 2-3 і більше разів перевищує ЕПШ (відповідно 1,5-2 та 3-5 екз./м²), під час сівби вносять у рядки гранули Регенту 20G, 5-10 кг/га або 4,5-8,0 кг/га гранул Форсу 1,5G. Насіння сільськогосподарських культур, бульби картоплі обробляють **біопрепаратом** Метавайт, р., 2-6 л/т.

Кореневу систему розсади овочевих культур перед садінням у відкритий ґрунт замочують у суспензії Актари, в.г., 1,5 г/л води на 250 рослин за температури 18-23°C та експозиції 1,5-2 години. В лунки або рядки під час сівби та посадки в ґрунт капусти, томатів, картоплі вносять 5-10 кг/га Регенту 20G, г., або 5-15 кг/га Форсу 1,5G, ГР. Під час вегетації обприскують Рембеком Дуо, с.с., 3-7 л/га. З **біопрепаратів** застосовують Агромар mtz, р., 3-5 л/га (обробки відкритого та закритого ґрунту), Ентоцид, р., 7 л/га, Мезітропін КЕМ, ВП, 40-120 г/га (замочування коренів саджанців, внесення в лунки, під куці, внесення в ґрунт та через крапельний полив), Метавайт, р., 1-5 л/га в рядок або 3-15 л/га (обприскування, полив, фертигація). Проти нематод лунки перед висадкою обробляють Аверкомом, с.е., 2 л/га.

Для захисту посівів від капустянок застосовують АнтиМедведку, ГР, 3-7 кг/га або 3-7 г/м², Рембек, ВГ та Рембек Дуо, с.с. в нормах 3-7 кг/га. Ефективні багаторазові розпушування міжрядь просапних культур під час вегетації. За можливості використовують нетрадиційні прийоми: механічні пастки, отруйні принади, настої, розчини та інше.

У лісових насадженнях проти личинок хрущів слід проводити поливання саджанців 0,25% розчином Актари 25WG, ВГ (5,0 кг/га); проти імаго – обприскування Фастаком, КЕ (0,05-0,1 л/га).

Добра перезимівля личинок **підгризаючих совок** уможливорює підвищений рівень чисельності та шкідливості фітофагів як навесні в посівах озимини, так і протягом вегетації на просапних та інших культурах.

За наявності у посівах буряків 1-2 та більше, кукурудзи, сояшинику, картоплі, інших просапних 3-8, озимих пшениці та ріпаку 2-3 екз./м² личинок підгризаючих совок застосовують Данадим Мікс, КЕ, 1 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,3 л/га, Протеус 110, МД, 0,5-0,75 л/га, інші. Найефективніші суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Кращі результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах.

За різкого потепління активізуються жуки **піщаного мідляка**, які всюди заселятимуть посіви польових культур по мірі появи сходів. В разі жаркої, посушливої весни піщаний мідляк, а в південній частині – і **сірий південний довгоносик**, можуть бути особливо небезпечними.

Ефективними в боротьбі з піщаними мідляком є бакові суміші з фосфорорганічних та піретроїдних інсектицидів у половинних нормах витрати (Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га+Фуфанон 570, КЕ, 0,6 л/га), а також зареєстровані інсектицими (Актара 25WG, ВГ, 0,08 кг/га, Данадим Мікс, КЕ, 1,5 л/га). Поріг шкідливості становить на сояшинику 2 і більше жуків/м², цукрових буряків - 0,3-0,5 екз./м².

Шкідники та хвороби зернових, зернобобових культур і багаторічних трав

За високої ймовірності утримання у квітні сухої, жаркої погоди збільшується загроза посівам озимих та особливо ярих зернових колосових від листогризучих шкідників – **смугастої хлібної блішки, великої та малої стеблових блішок, п'явиць**.

За доброї перезимівлі та сприятливих погодних умов під час вегетації можливе підвищення чисельності та шкідливості **злакових мух** (шведської, гессенської, чорної пшеничної, та ін.).

В разі перевищення порогів чисельності попелиць більше 50% заселених стебел по 10 і більше екз. на кожному, п'явиць 10-30 екз./м², хлібних блішок більше 30-50 екз./м², шведських мух 40-50 екз./100 помхів сачком проводять вибіркові, крайові або суцільні обприскування посівів Актарою 25WG, в.г., 0,1-0,14 кг/га, Бі-58 Топ, КЕ, 1-1,5 л/га, Боресм Нео, КС, 0,15-0,4 л/га, Данадимом Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Карате Зеоном 050CS, СК, 0,15 л/га, Ріджбеком, СЕ, 0,3-0,4 л/га, Трансформом, ВГ, 0,024-0,048 л/га, Фастаком, КЕ, 0,1 л/га, Фатріном, КЕ, 0,1-0,15 л/га, іншими.

М'яка зима сприяла добрій перезимівлі личинок **хлібної жужелиці**. Відновивши живлення, фітофаг впродовж квітня-травня може осередково створювати небезпеку посівам озимої пшениці та сходам кукурудзи.

Проти личинок туруна (поріг шкідливості складає 3-4 екз./м²) застосовують Борей, КС, 0,16 л/га, Борей Нео, КС, 0,2-0,4 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,25-0,4 л/га, Ефорію 247SC, КС, 0,25-0,4 л/га, Нуредін Супер, КЕ, 1 л/га, Пестон, КЕ, 1-1,5 л/га, Фостран, КЕ, 1,5 л/га, Шаман, КЕ, 1,0 л/га, інші за «Переліком».

Підвищення температури повітря може спровокувати швидкий вихід **шкідливої черепашки** та інших клопів і раннє заселення ними посівів зернових культур. Тому, враховуючи, що початок перельоту на посіви озимини спостерігається за досягнення середньодобової температури 13-17°C, для попередження пошкодження рослин слід постійно проводити обстеження за допомогою ентомологічного сачка або візуальним методом. У пошкоджених рослин спостерігається пожовтіння та відмирання центрального листка або стебла, відставання в рості і розвитку. Центральний листок вище уколу серпоподібно згинається або згортається у вигляді спіралі. У більш пізні фази - до або в період колосіння - пошкодження проявляється у вигляді повної або часткової білоколосиці.

Рано навесні за кількості імаго клопів на озимині в кількості більше 2-4 екз./м² рослини слід захистити шляхом обприскування інсектицидами Бі-58 Топ, КЕ, 1-1,5 л/га, Велес, КС, 0,4-0,5 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадим Мікс, КЕ., 1,0 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Еспада, КС, 0,2-0,25 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,04 кг/га, Іназума, ВГ, 0,2-0,24 л/га, Інстрайкер, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,1-0,12 кг/га, Ріджбек, СЕ, 0,3-0,4 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, **біопрепаратами** Агріінсекта, р., 0,5-3 л/га; Колорадоцид, з.п., 5 кг/га; Натургард, в.р., 0,3-1 л/га (дозволяються 4-кратні обробки).

Наявність осіннього ураження, добра перезимівля, сприятливі погодні умови вегетаційного періоду повсюди обумовлять небезпеку масового розвитку хвороб у посівах озимих зернових - **борошнистої роси, септоріозу, піренофорозу, кореневих гнилей, бурої листкової іржі.**

За розвитку хвороб у фазі виходу в трубку (борошниста роса, бура листкова іржа, гельмінтоспоріозні плямистості та ринхоспоріоз за інтенсивності ураження 1%, септоріоз листя та піренофороз - 3-5%, церкоспорельоз у разі появи хвороби) посіви оздоровлюють Абакусом, СЕ, 1,25-1,75 л/га, Авіатором Хпро 225ЕС, КЕ, 0,8-1 л/га, Адексаром Плюс, КЕ, 0,5-1,5 л/га, Акадією, КС, 0,6-0,8 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістаром Тріо 225 ЕС, КС, 1,0 л/га, Аскрою Хпро 260ЕС, КЕ, 1,0-1,5 л/га, Бонтімою 250ЕС, КЕ, 1,5-2 л/га, Вареоном 520, к.е., 0,6-1,0 л/га, Велдітом 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Вербеном 250, КЕ, 0,6-1,0 л/га, Віованом, КЕ, 0,75-1,25 л/га, Деларо Форте 280ЕС, КЕ, 0,8-1,5 л/га, Евіто Т, КС, 0,5-1 л/га, Елатусом Ріа 358ЕС, КЕ, 0,4-0,6 л/га, Зантарою Квантум, КЕ, 1-1,5 л/га, Зепаном 330, КС, 0,5-0,7 л/га, Йонеро 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Капало, СЕ, 1,0-1,5 л/га, Макфайером 260ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Міравісом Нео 300SE, СЕ, 0,5-1 л/га, Осірісом Стар, КЕ, 0,75-1,5 л/га, Пріаксором, КЕ, 0,3-0,5 л/га, Рексом Дуо, КС, 0,4-0,6 л/га, Скайвеєм Хпро 275ЕС, КЕ, 1,0-1,25 л/га, Тілтом Турбо 575ЕС, КЕ, 0,8-1 л/га, Фальконом 460ЕС, КЕ, 0,4-0,6 л/га, іншими згідно Переліку; **біопрепаратами** Агромар, Р., 1-5 л/га, Бактофіт, р.с., 2-3 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Планориз ВЛ, в.с., 2 л/га, Псевдо-бактерін-2 (Респекта), в.р., 0,5 л/га, Триходерма Бленд Біо-Green Мікрозуте TR, КС, 0,3-1,0 л/га, Фітопсин, с., 2-4 л/га, Фітоцид, р., 0,5-0,6 л/га, Фунгістоп, р.с., 1-2 л/га, або Альбіт ТПС, т.п.с., 0,04 кг/га.

Суша жарка погода повсюди може створити загрозу істотних пошкоджень сходів гороху **бульбочковими довгоносиками.**

Якщо обстеженнями встановлена чисельність довгоносиків більше 10-15 екз./м², застосовують Карате 050ЕС, к.е., 0,1-0,125 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, інші дозволені інсектициди.

Фітопатологічний аналіз насіння сої свідчить про ураженість його збудниками **фузаріозу, бактеріозу, альтернаріозу, пліснявими грибами**, тому перед сівбою обов'язково слід застосовувати фунгіцидні протруйники.

Ефективно знищують збудників хвороб протруйники Бенефіс, МЕ, 0,6-0,8 л/т, Віал Траст, КС, 0,4-0,5 л/т, Лумітрео, ТН, 0,2-0,35 л/т, Луміфлекс 450, ТН, 53,1-79,7 мл/т, Максим Адванс 195FS, ТН, 1-1,25 л/т, Ранкона 450, ТН, 53,1-79,7 мл/т, Редіго M120FS, ТН, 0,8-1 л/т, Сферіко, ТН, 1-1,2 л/т, ТМТД, КС, 6-8 л/т, Февер 300FS, ТН, 0,2-0,4 л/т; **біопрепарати** Бактофіт, р.с., 2 л/т, Інтеграл Про, ТН, 0,09 л/т, Мікосан «Н», в.р.к., 7 л/т, Фітолавін, РК, 1,5-3 л/т, інші. За необхідності, проти шкідників використовують Гаучо Плюс 466FS, ТН, 0,5 л/т, Команч WG, ВГ, 7,0 кг/т, Пікус 600, ТН, 0,3-0,5 л/т, Табу, КС, 0,4-0,6 л/т; шкідників та хвороб - Селест Топ 312,5FS, ТН, 1,5-2 л/т, Стандак Топ, ТН, 1,0-2,0 л/т. В день сівби слід провести інокуляцію симбіотичними азотфіксуючими бактеріями з одночасною обробкою борними та молібденовими мікродобривами (по 50 г на гектарну норму насіння).

На площах багаторічних трав продовжуватиметься вихід та заселення рослин **бульбочковими, люцерновим листовим, великим конюшиновим довгоносиками, клопами.**

За чисельності бульбочкових довгоносиків більше 5-8 екз./м² використовують Актеллік 500ЕС, КЕ, 1,0 л/га (фуражна люцерна), 1,0-1,5 л/га (насінневі посіви), інші.

Технічні культури

Підвищена температура повітря сприятиме дружному виходу з місць зимівлі шкідників цукрових буряків (насамперед, **бурякової крихітки та бурякових блішок**, надалі - **звичайного та сірого бурякового довгоносиків**), заселенню ними посівів та інтенсивному живленню. В таких

умовах заселення та шкідливість комах може відбуватися ще до появи сходів, що потребує проведення ретельних обстежень та моніторингу.

Проти комплексу ґрунтових шкідників, бурякової крихітки під час сівби в ґрунт вносять Форс 1,5 G, г., 4,0-6,0 кг/га, Тефлікс WG, ВГ, 4,5-6 кг/га, Регент 20G, г., 5-10 кг/га. В період сходи - 2-3 справжні листки в разі перевищення порогів шкідливості (звичайного довгоносика – 0,2-0,3 екз./м², сірого бурякового довгоносика – 0,2-0,5 екз./м², піщаного мідляка – 0,3-0,5 екз./м², блішок - 3-7 екз./м², щитоносик - 0,7-1,2 екз./м², крихітки - 1,5-2,5 екз./дм³ ґрунту) застосовують Актеллік 500ЕС, КЕ, 1-2 л/га, Альтекс, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Ефорію 247SC, КС, 0,18 л/га, Моспілан, ВП, 0,075 кг/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,15 л/га, **біопрепарати** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га, або інші згідно Переліку.

Для попередження розвитку **коренеїду** слід суворо дотримуватися технологічних вимог вирощування культури, забезпечити якісну підготовку ґрунту та догляд за посівами у досходовий та післясходовий періоди (розпушування верхнього шару ґрунту за його ущільнення і утворення поверхневої кірки).

Сходи **соняшнику** повсюди, особливо в крайових смугах, потерпатимуть від **сірого бурякового довгоносика, піщаного мідляка**, а в ареалах поширення в південній частині області - **сірого південного та чорного довгоносиків**.

Від пошкодження дотряниками та комплексом наземних шкідників рослини соняшнику на посаткових етапах розвитку захищають протруйники Вофатокс, КС, 3-5 л/т, Гаучо 70WS, ЗП, 10,5 кг/т, Космос 500, ТН, 0,06 л/п.о. (6,5 л/т), Круїзер 350FS, ТН, 6-10 л/т, Мундус 380FS, ТН, 0,1 л/л п.од., Пончо 600FS, ТН, 4,5-7 л/т, Семафор 20ST, ТН, 2-2,5 л/т, Тіатрин, ТН, 3,0-7,0 л/т, Форс 200CS, СК, 2 л/т, Фортенза 600FS, ТН, 8-12 л/т, а також внесення в ґрунт препарату Регент 20G, 5-10 кг/га. За перевищення порогу шкідливості зазначених фітофагів понад 2 екз./м² захист забезпечують сумішами фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрати (Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га+Фуфанон 570, КЕ, 0,6 л/га) або інсектицидами Данадим Мікс, КЕ, 1,5 л/га Камінарі, ВГ, 0,2-0,4 л/га.

Озимий ріпак скрізь масово заселятиметься та пошкоджуватиметься жуками **ріпакового квіткогриза, стеблового капустияного прихованохоботника**. З хвороб осередково проявлятимуться **альтернаріоз, фомоз, пероноспороз, біла та сіра гнилі**, скрізь розвиватиметься **бактеріоз кореня**.

Захист ріпаку від зазначених шкідників за перевищення порогів шкідливості (стеблового прихованохоботника 1-2 жуки/40 рослин за t° повітря >+12°C, ріпакового квіткогриза 1-2 жуки/рослину під час утворення бутонів, 2-3 екз./рослину – під час збільшення бутонів, 5-6 екз./рослину – на початку цвітіння) проводять інсектицидами Біскайя 240OD, МД, 0,3-0,4 л/га, Ваєго 200SC, КС, 0,2-0,3 л/га, Венон, КС, 0,2-0,4 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Еспада, КС, 0,2-0,25 л/га, Есперо, КС, 0,1-0,2 л/га, Калінсо 480SC, КС, 0,2 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,15 л/га, Логус, КС, 0,1-0,25 л/га, Моспілан, ВП, 0,1-0,12 кг/га, Пленум 50WG, ВГ, 0,15-0,25 л/га, Трансформ, ВГ, 0,024-0,048 л/га, Требон 30ЕС, КС, 0,2-0,3 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07-0,1 л/га. За появи хвороб на ярому та подальшого їх розвитку на озимому ріпаках застосовують фунгіциди Азоципер Нео, КС, 0,75-1 л/га, Акадія, КС, 0,8-1 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Архітект, СЕ, 1-2 л/га+сульфат амонію 0,5-1 кг/га, Галіксід 280SC, КС, 0,75-1 л/га, Евіто Т, КС, 0,5-1 л/га, Ентарго Дуо, КС, 0,7-1 л/га, Замір, ЕВ, 1-1,5 л/га, Кінер, КС, 0,8-1 л/га, Кустодія, КС, 1-1,2 л/га, Піктор Актив, КС, 0,7-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 0,8-0,9 л/га, Сетар 375SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Ютака, СЕ, 1-1,4 л/га, інші.

Плодові насадження

Попередні результати контрольних обстежень свідчать, що рівень загибелі в зимовий період шкідників саду є невеликим і становить 2-7%. Тому за сприятливих погодних умов вегетації спостерігатиметься масовий розвиток і поширення шкідливих організмів, які здатні, в разі непроведення заходів захисту, істотно пошкодити рослини, а деякі – й практично знищити урожай.

Першими ще в березні дерева почали заселяти **яблуневий квіткогриз, сірий брунькогриз, букарка, казарка** та інші, менш розповсюджені довгоносики та трубноверти, які пошкоджують бруньки, листки та квіти плодових культур.

Гусениці листогризучих шкідників – **зологуза, білана жилкуватого**, які закінчуватимуть вихід із зимових гнізд, об'їдатимуть молоді листки, в старшому віці залишаючи від них лише товсті жилки. Личинки **яблуневої горностаєвої молі** за середньодобової температури вище 12°C виходитимуть з-під щитків та вгризатимуться в м'якуш листків. Пошкоджені листки легко виявити по бурим верхівкам в місцях мін, де личинки живуть перші 12 днів. Пізніше, в період цвітіння, вони виходитимуть з мін і тримаючись групами, об'їдатимуть листки та заплітатимуть павутиною верхівкові листки пагонів. Орієнтовно в період до цвітіння масово виходитимуть з яєць гусениці **непарного та кільчастого шовкопрядів, розанової та інших листокруток**, а до кінця цвітіння – **плодові кліщі**. Відроджені личинки **зеленої яблуневої попелиці** закінчуватимуть свій розвиток та

перетворюватимуться в самиць-засновниць, які відроджуватимуть личинок, з яких розвиватимуться безкрилі живородящі особини та крилаті розселительки. Продовжуватиметься заляльковування личинок **яблуневої плодожерки**, яке може тривати до 2 місяців, а надалі, орієнтовно після цвітіння, розпочнеться літ метеликів.

Підвищені температури сприяють інтенсивному розвитку **борошнистої роси** яблуні. На фоні наявності достатньої кількості інфекційного початку після доброї перезимівлі це створює передумови масового поширення захворювання. Для дозрівання сумкоспор **парші яблуні та груші** необхідне чергування сухої погоди з дощовою, відповідно, погодні умови поки стримують цей процес, як і розвиток **моніліального опіку та кучерявості листків персику**. Проте, за проходження опадів, особливо під час цвітіння дерев, загроза відновиться, тому проведення профілактичних обробок фунгіцидами є обов'язковим.

На **зерняткових** породах у фазу набрякання бруньок (температура повітря не нижче +4°C) проводять обробки дерев: проти комплексу хвороб - Айроном, ЗП, 6-18 кг/га, Блу Бордо, ВГ, 3,75-5 кг/га, Бордо МК, ВП, 15-18 кг/га; комплексу шкідників - емульсіями препаратів 30В, КЕ, 40 л/га, 30-Д, КЕ, 300-400 мл/20 л води. Для забезпечення достатнього змочення норма витрати робочого розчину повинна бути в межах 1000-1500 л/га. На яблуні застосовують Адмірал, КЕ, 0,6-0,8 л/га. Препарат Брунька, РР, 2 л/га, ефективний проти шкідників та моніліозу, парші, інших видів плямистостей.

Листогризучих шкідників (білан жилкуватий, золотозуз, листокруткі, яблунева міль) та жуків садових довгоносиків у фазу розпускання бруньок контролюють Актарою 25WG, ВГ, 0,14 кг/га, Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Децисом f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Ефорією 247SC, КС, 0,18 л/га, Калінсо 480SC, КС, 0,25-0,3 л/га, Кормораном, КЕ, 0,4-0,8 л/га, Люксом Максі, КС, 0,4 л/га, Мавріком, ЕВ, 0,2-0,6 л/га, або **біопрепаратом** Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га, з додаванням проти парші та інших хвороб контактних препаратів Делан, в.г., 0,5-1 кг/га, Делан Про, КС, 2,25-2,5 л/га, Дітан М-45, ЗП, 2,0-3,0 кг/га, Мерпан Платинум, ВГ, 1,9-2,5 кг/га, Сілліт, КС, 1,7-2,25 л/га, мідьвмісних Косайду 2000, ВГ, 2,5 кг/га, Купроксату, КС, 5 л/га, Нордоксу 75, ВГ, 0,5-1,5 кг/га, інших з врахуванням сумісності, або локально-системного Хорусу 75WG, ВГ, 0,2-0,25 кг/га; проти борошнистої роси Імпакту 25SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Топазу 100ЕС, КЕ, 0,3-0,4 л/га; або **біопрепаратів** Віплант, РК, 2 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Гуапсин, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Фітолавін, РК, 2 л/га (за рекомендованою схемою), Фітохелп, р., 1-2 л/га. Якщо дозволяють температури (не нижче 16-20°C і не вище 28-35°C), проти борошнистої роси можна застосовувати препарати сірки (Агрисул, ВГ, 6 кг/га, Інферно, ВГ, 5-8 кг/га, Кумулюс ДФ, ВГ, 6 кг/га, Тіовіт Джет 80WG, в.г., 8 кг/га, Топазіо, ВГ, 3-4 кг/га).

У фазі відокремлення бутонів квіткоїдів, пильщиків, молей, листокруток, шовкопрядів, медяниць, попелиць знищують Актарою 25WG, ВГ, 0,14 кг/га, Ваго 200SC, КС, 0,16-0,375 л/га, Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Калінсо 480SC, КС, 0,2-0,3 л/га, Конфідором 200SL, РК, 0,2-0,3 л/га, Кормораном, КЕ, 0,4-0,8 л/га, Мовенто 100SC, КС, 1,75-2 л/га, **біопрепаратом** Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га з додаванням проти парші, плодової гнилі і борошнистої роси контактних Делану, в.г., 0,5-1 кг/га, Делану Про, КС, 2,25-2,5 л/га, Сілліту, КС, 1,7-2,25 л/га, системних Луни Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Ревіони, КС, 1,6-2,0 л/га, Скору 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Стробі, в.г., 0,2 кг/га, Топсіну-М500, КС, 1,4-1,6 л/га, Хорусу 75WG, ВГ, 0,2 кг/га, контактного Шавіту Ф72, ВГ, 2,0 кг/га, дотримуючись чергування препаратів.

Кісточкові. На початку набрякання бруньок проти сисних шкідників, листокруток обприскують емульсіями препаратів 30В, КЕ, 40 л/га, 30-Д, КЕ, 300-400 мл/20 л води (слива) за норми витрати робочого розчину 1000-1500 л/га (для забезпечення достатнього змочення).

На початку розпускання бруньок, у фазу рожевого бутону (персик, абрикос) проти моніліального опіку, плодової гнилі, клястероспоріозу застосовують Малвін 80, ВГ, 1,8-2,5 кг/га, Ревіону, КС, 1,6-2,0 л/га, Світч 62,5WG, ВГ, 0,75-1 кг/га, Сігнум, ВГ, 1-1,25 кг/га; кучерявості листя персику – Делан, в.г., 1 кг/га, Ембрелію 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Малвін 80, ВГ, 1,8-2,5 кг/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,2 л/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Хорус 75WG, ВГ, 0,2-0,3 кг/га, з препаратів міді - Косайд 2000, ВГ, 6 кг/га, Купер, МС, 3-5 л/га.

Під час висування та відокремлення бутонів черешню, вишню, сливу (перед цвітінням) проти моніліозу, плямистостей, плодової гнилі обприскують Геоксом 50WG, ВГ, 0,4 кг/га (ефективніше за температури вище +12°C), Світчем 62,5WG, ВГ, 0,75-1 кг/га, Хорусом 75WG, ВГ, 0,25 кг/га; лише черешню і вишню - Луною Сенсейшн 500SC, КС, 0,25-0,35 л/га, Сігнумом, ВГ, 1-1,25 кг/га, Тельдором 50WG, ВГ, 1-1,5 кг/га, Фиталом, РК, 2,0 л/га з додаванням на сливі Конфідору 200SL, РК, 0,2-0,3 л/га, на вишні і черешні - Калінсо 480SC, КС, 0,2-0,3 л/га проти листогризучих шкідників, різноманітних довгоносиків, попелиць, пильщиків, несправжніх щитівок та інших фітофагів.

Під час цвітіння проти моніліального опіку, сірої гнилі, моніліальної гнилі, бактеріальної плямистості кісточкових, кучерявості листків персика, клястероспоріозу зареєстрований біопрепарат Серенада АСО SC, КС, 4-8 л/га, який застосовують за рекомендованою схемою – 2 обробки під час цвітіння з інтервалом 7-10 днів, та 2 обробки перед збиранням урожаю з таким самим інтервалом.

Начальник управління фітосанітарної безпеки

підписано

Наталія САМБОРСЬКА

Заступник начальника відділу захисту рослин,
фітосанітарної діагностики та прогнозування

підписано

Володимир ТЕЛЕФУС